

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Sint-Michielsgestel**

Bramerslandstraat 11 te Den Dungen

**Inventariserend
Veldonderzoek d.m.v. proefsleuven
Lycens Archeologisch Rapport 625
(versie 2.0 concept, 18-3-2026)**

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller	Johan Verspay	senior KNA archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	26-3-2026	
Controle gemeente Sint- Michielsgestel	Elisa van Oudheusden	Beleidsmedewerker Erfgoed gemeente Sint-Michielsgestel	27-3-2026	

1 Inleiding

In opdracht van projectontwikkelaar Woonmeij heeft onderzoeksbureau Lycens een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd in plangebied Bramerslandstraat 11 in Den Dungen, gemeente Sint-Michielsgestel. Aanleiding voor het onderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de bouw van negen nieuwe woningen voor sociale huur. Het plangebied heeft een oppervlak van circa 5700m² en is nu grotendeels in gebruik als tuin. In het oostelijke deel staat een woning.

Bij de voorafgaande bureaustudie met booronderzoek werd vastgesteld dat het terrein en een deel van een historisch bouwlandblok omvatte met een goeddeels intact plaggendek. Op enkele plekken werden nog restanten van een podzolbodem aangetroffen, maar op de overige delen van het terrein was deze natuurlijke bodem door cultivatie opgenomen in het cultuurdek. Hoewel eventuele oppervlakkige materiaalspreidingen uit het laat-paleolithicum tot neolithicum opgenomen zullen zijn in het latere akkerdek, kunnen grondsporen juist bewaard zijn gebleven door de bufferende werking van het plaggendek. De aanwezigheid van prominente vondsten uit de bronstijd in de nabije omgeving, zoals het zwaard (type Rosnoen) dat in 1967 gevonden werd aan de Donksestraat, gaf bovendien aanleiding alert te zijn op vindplaatsen uit deze periode.

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op 27 januari 2026. De bevindingen zijn uitgewerkt in een onderzoeksverslag dat ter beoordeling is voorgelegd aan de gemeente.

Bij de toetsing van de eerste versie van het onderzoeksrapport zijn verschillende opmerkingen naar voren gekomen. Deze zijn verwerkt in de voorliggende versie, die opnieuw ter beoordeling is voorgelegd.

De gemeente Sint-Michielsgestel houdt - als bevoegde overheid – toezicht op zijn archeologisch erfgoed en het zorgvuldige beheer van zijn bodemarchief. Het archeologisch bureauonderzoek en het daaruit volgende selectieadvies is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

2 Archeologisch Onderzoek

Onderzoeksbureau Lycens deed verslag van het proefsleuvenonderzoek in het rapport:

L. Soetens, 2026: Archeologisch inventariserend veldonderzoek – Proefsleuven (IVO-P)
Bramerslandstraat 11, Den Dungen, Gemeente Sint Michielsgestel (NB), Oldenzaal (Lycens
Archeologisch Rapport 625, versie 2.0 18-3-2026).

Het proefsleuvenonderzoek bouwt voort op het eerder door Lycens uitgevoerde bureaustudie met verkennende boringen:

F. Bosscher 2024: *Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (BO en IVO-O) Den Dungen, Bramerslandstraat 11 Gemeente Sint-Michielsgestel (NB)*, Oldenzaal (Lycens Archeologisch Rapport 388, versie 1.2 31-10-2024).

Doelstelling

Doel van het inventariserend onderzoek in de vorm van proefsleuven is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting zoals geformuleerd in het vooronderzoek en het opsporen van een eventueel aanwezige vindplaats. Vervolgens kan op basis van de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de vindplaats een waardering opgesteld. Daarbij wordt inzichtelijk gemaakt wat de consequenties zijn van de voorgenomen bodemingrepen op de archeologische resten en of archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Vanwege de aanwezigheid van een gedeeltelijk intact plaggendek en mogelijk bijbehorende agrarische sporen heeft de gemeente Sint-Michielsgestel verzocht om binnen het onderzoek ook aandacht te besteden aan de gebruiksgeschiedenis van het akkercomplex zelf.

Methode en werkwijze

Het proefsleuvenonderzoek is conform KNA-protocol 4003 Proefsleuven uitgevoerd op basis van het hiertoe opgestelde PvE. Voor het onderzoek waren drie proefsleuven gepland, ter hoogte van de geplande bebouwing. Bij de start van het veldonderzoek bleek dat een groot deel van het plangebied begroeid was met dicht struikgewas en bomen. Het proefsleuvenplan is daarop aangepast en er zijn uiteindelijk 4 sleuven gegraven met een totale oppervlakte van circa 370 m², dit komt overeen met een dekkingspercentage van 6,4 %

Bevindingen

Het plangebied bevindt zich op de flank van een dekzandrug, op de overgang naar het beekdal. De bodem bestaat over het algemeen uit een dikke bouwvoor of eerdgrond op dekzand. Dit akkerdek is donkerbruingrijs, egaal van kleur en bevat geen puinresten of andere recente materialen. De oorspronkelijke podzolbodem is grotendeels door cultivatie opgenomen in het akkerdek; alleen in het oostelijke deel van het terrein zijn nog restanten van deze bodem aanwezig.

In de sleuven zijn enkele grondsporen aangetroffen, bestaande uit twee greppels/sloten en enkele kleine kuilen. De greppels hangen samen met historische perceelsindelingen en landgebruik. De brede sloot in werkput 2 komt niet overeen met de bekende verkaveling en kan op basis van vondstmateriaal worden gedateerd in de late middeleeuwen. De overige sporen konden, door het ontbreken van dateerbaar materiaal, niet worden gedateerd.

Er is vastgesteld dat de bronstijdvindplaats ten westen van het plangebied zich niet uitstrekt tot in het onderzochte terrein.

Het verzamelde vondstmateriaal laat zien dat agrarisch landgebruik op deze locatie ten minste teruggaat tot de 12^e eeuw. Of in die periode al sprake was van een regelmatige verkaveling met perceelsgreppels, kon op basis van dit onderzoek niet worden vastgesteld. De brede greppel raakte in de 15^e eeuw buiten gebruik. Het beperkte aantal vondsten en de geringe dikte van het plaggendeck wijzen op een weinig intensieve exploitatie van het gebied.

Vindplaats 1, het akkercomplex met sporen van agrarisch landgebruik en ruimtelijke inrichting is niet als behoudenswaardig aangemerkt.

Advies Lycens

Het veldonderzoek heeft een archeologische vindplaats opgeleverd bestaande uit greppels en enkele kleine sporen die op basis van vastgestelde criteria als niet behoudenswaardig is gewaardeerd. Er wordt geadviseerd de locatie vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

3 Beoordeling Bureauonderzoek namens/door de Gemeente Sint-Michielsgestel

Ten aanzien van de eerste versie van het rapport van het proefsleuvenonderzoek waren nog enkele opmerkingen. Deze zijn nu naar tevredenheid verwerkt. Het rapport is hiermee akkoord bevonden en kan definitief worden gemaakt. De aangebrachte aanpassingen hebben geen invloed gehad op het selectieadvies.

3.1 Selectieadvies Gemeente Sint-Michielsgestel

Het onderzoek is naar tevredenheid uitgevoerd en, na verwerking van de gemaakte opmerking, kan de gemeente Sint-Michielsgestel het rapport goedkeuren. Met dit onderzoek is de archeologische waarde van het terrein voldoende vastgesteld. De gemeente sluit zich aan bij het advies van Lycens om geen nader onderzoek te verlangen en het terrein — voor wat betreft archeologie — vrij te geven voor verdere ontwikkeling.